

Despre Mihai Ralea

Doctor in drept la Paris cu teza: Proudhon. Conceptia sa asupra progresului si atitudinea sociala (2 febr. 1922 Politica economica) si doctor in filosofie la Sorbona cu teza despre Ideea de revolutie in doctrinele socialiste (1923).

Colaborator inca din perioada studiilor universitare in strainatate (1920-1923) la revista Viata Romaneasca din Iasi, chemat de Garabet Ibraileanu, devine din 1933 directorul revistei. intalnirea cu Ibraileanu o apreciaza drept "cel mai insemnat eveniment intelectual" din viata sa.

A mai colaborat si la alte publicatii: Arhiva pentru stiinta si reforma sociala, Revista de filosofie, Cuvantul liber, Societatea de maine, Minerva. Profesor de psihologie, sociologie si estetica la universitatile din Iasi si Bucuresti, cu multiple preocupari stiintifice si' un evident talent publicistic, Mihai Ralea a fost o proeminenta personalitate a culturii romanesti in perioada interbelica si dupa cel de-al doilea razboi mondial. Moare la 17 martie 1964, calatorind spre Berlin.

OPERA. Lucrari stiintifice: Formarea ideii de personalitate (1924); Ipoteze si precizari in stiinta sufletului (1926), reluata sub titlul Psihologie si viata (1938); Contributii la stiinta societatii (1927); Introducere in sociologie (1927); Istoria ideilor sociale (1930); Explicarea omului (1946); Istoria psihologiei (1958); Sociologia succesului(1962); Introducere in psihologia sociala (1966). Eseuri: Interpretari (1927); Perspective (1928); Comentarii si sugestii (1928); Atitudini (1931); Valori (1935), in parte republicate sub titlurile: Intre doua lumi (1941) si Intelesuri (1943). Scrieri din trecut (1957) - literatura, arta si filosofie, 3 volume. Memorii, impresii de calatorie: vol Memorial(1930), In extremul occident (1955); Nord- Sud.

Idei despre opera de arta si critica, Observatiile lui Mihai Ralea sunt, mai ales, sociologice si psihologice. Ca si E. Lovinescu, Ralea a fost considerat un "critic de directie", fiind adeptul determinismului materialist, pozitivist. Se pronunta impotriva autonomiei esteticului, principiu sustinut de Eugen Lovinescu. In dezbaterea problemelor literare, M. Ralea opereaza cu instrumente intelectuale ce ilustreaza formatia sa umanista multilaterala, (psihologie, sociologie, economie politica etc.) ilustrand astfel "critica completa" ceruta de Ibraileanu.

Selectam cateva din formularile teoretice ale lui Mihai Ralea privind opera de arta si critica:

Arta nu e decat un mijloc de exprimare a personalitatii: aceasta din urma e realitatea intreaga a omului, iar arta numai instrumentul ei de comunicare.

Arta are functiunea de a revela un colt ascuns, misterios, mascat de banalitatea cotidiana. Ea ne scoate din comun, ca sa ne transplanteze intr-un mediu nebanuit inca.

Orice opera cuprinde, mai mult ori mai putin, o intentie centrala si o multime de sensuri inconstiente, de virtualitati nepotentiale, dar gata de realizare, poarta cu ea, inabusite ori exprimate numai pe jumătate, atatea sensuri care vin din subconstientul artistului, neprecizate si pentru el. O opera e totdeauna mult mai bogata decat crede sau vrea creatorul ei.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Criticul e un creator de puncte de vedere noi in raport cu o opera; descoperind panorame neobisnuite si generalizand creatia artistului "intretine longevitatea artei."

Adevarata vocatie a lui Mihai Ralea a fost eseistica. Comentariile sale arata o mare libertate si mobilitate a spiritului, observatiile patrunzatoare, de mare finete se impletesc cu speculatia eseistica si cu placerea digresiunii, invitand la reflectie.

Mihai Ralea are meritul de a fi scris cel dintai la noi despre Andre Gide, Rainer Maria Rilke s.a. Alte articole discuta despre J. J. Rousseau, Goethe, Victor Hugo, Ibsen, Jules Verne, Emile Zola, Anatole France, Romain Rolland, Marcel Proust.

Mihai Ralea scrie despre M. Sadoveanu, Bratescu-Voinesti, Ionel Teodoreanu, H. P. Bengescu, Paul Zarifopol, Ion Pillat, L. Blaga s.a. Are meritul de a fi comentat favorabil, inaintea altora, pe Arghezi, distingand notele particulare ale scriitorilor comentati. Astfel Caragiale este "genial pictor al burgheziei noastre", "cel mai national ' dintre scriitorii nostri"; elementele primare din Sadoveanu sunt: "poezia mistica a naturii si spiritul pandur"; a reusit, "sa realizeze natura poetica, ferindu-se de natura picturala, care nu i se potrivea"; Sadoveanu "a reusit sa estetizeze limba cronicarilor, sa-i dea o acceptie moderna."

In vol. Cuvinte potrivite al lui Arghezi, Ralea remarca drept note distincte: "amestecul de sublim si stangacie, de maret si mizerabil, de perfectie si ratare; imaginatie aci grandioasa, atingand simbolul sau mirajul, aci delicata si miniaturista, nuanzata pana la vecinatatea subtilitatii, epitete vigoase, adanc caracteristice.(...) Prin Psalmi, Arghezi este mai aproape de doctorul Faust decat de Saint-Francois d'Assise".

si, dupa ce analizeaza structura psihica a scriitorului, sentimentul religios, perspectiva cosmica, legatura cu Eminescu, influenta literaturii populare, alte influente, Mihai Ralea conchide, fixand locul lui Arghezi in literatura romana: "T. Arghezi e cel mai mare poet al nostru de la Eminescu incoace", face parte "din familia marilor, a cautatorilor de esente ultime, de elixiruri si filtre".

"Critica literara n-a fost profesiunea lui principala, dar pe masura ce trece timpul vedem ca opera lui critica rezista mai mult decat altele. Ce ne place azi la el este extraordinara mobilitate a spiritului, amestecul, de vigoare si abilitate in demonstratie." Eugen Simion